

JEL Classification: G21; G38

Тарасевич Наталія Вадимівна

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,

Єгорова Анастасія Сергіївна

студентка V курсу факультету фінансів та банківської справи

Одеського національного економічного університету

м. Одеса, Україна

КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Тези присвячено проблемним питанням у сфері корпоративного управління та внутрішнього контролю банківських установ. Визначений механізм управління комплаєнс-ризиком як важливим елементом системи ризик-менеджменту в банку.

Ключові слова: *комплаєнс-контроль, банк, комплаєнс - ризик, ризик-орієнтований підхід.*

У сфері управління ризиками в банку окреме місце займають ті ризики, які важко кількісно оцінити. Серед таких ризиків, перш за все, виділяють комплаєнс-ризик. Втрата ділової репутації та іміджу, ризики, які носять політико-правовий характер, операційний ризик, стратегічний ризик, ризики форс-мажорних обставин є серйозною проблемою для більшості вітчизняних банків. Комплаєнс-ризик є притаманним усім сферам діяльності банківської установи: будь-яким операціям (процедурам), процесам; банківським продуктам або послугам; підрозділам, у тому числі органам управління, виконавчих та інших органам (системам) банку [1].

На наш погляд, комплаєнс – це система заходів, що здійснюються з метою дотримання внутрішніх правил та зовнішніх вимог одночасно в цілому організації, його окремими підрозділами та співробітниками.

Управління комплаєнс-ризиком слід розглядати як важливий елемент системи ризик-менеджменту в банку, оскільки він певним чином пов'язаний з іншими видами ризиків. Більш того, на його виникнення можуть вплинути ці ризики або трансформуватися в комплаєнс-ризики.

На нашу думку, комплаєнс-контроль як самостійна діяльність у банку – це сукупність заходів та засобів, направлених на виявлення, оцінку та відстеження проблемних ситуацій, які виникають під час реалізації комплаєнс-ризиків. Першочерговим завданням комплаєнс-контролю постає утворення системи контролю, яка зможе у повному обсязі попереджати, виявляти та управляти ризиками, відповідно до встановлених для банку вимог.

З метою запобігання конфліктів інтересів, захисту від незаконного розповсюдження інформації, керівництво банку має управляти потоками службової інформації [2]. Аби мінімізувати реалізацію комплаєнс-ризиків у цьому напрямку банк має встановлювати чіткі правила для працівників банку

при проведенні певних операцій, щодо обмеження передачі службової інформації іншим підрозділам або особам. Крім того, варто звернути увагу, що при виконанні своїх функцій банківська установа постійно взаємодіє з клієнтами. Саме тому співробітники банку мають надавати необхідну і відкриту інформацію клієнтам та попереджати про можливість появи ризиків.

Методика побудови та введення системи комплаєнс-контролю не є універсальною для всіх фінансових установ, а залежить від багатьох індивідуальних факторів та особливостей організації діяльності. Задля досягнення мети, яка постає перед комплаєнс-контролем, а саме можливості чітко виконувати покладені на відповідні ланки організаційної структури банку комплаєнс-функції, слід проаналізувати специфічні проблеми банку.

За останні роки нормативна база Національного банку України, що безпосередньо стосується ризик-менеджменту комплаєнсу була поліпшена. Відтак, зараз нормативною вимогою до банків є необхідність мати конкретну структуру/підрозділ, що відповідальна за комплаєнс-ризик. Також було удосконалено вимоги щодо прозорості (прозорості) фінансових продуктів і послуг для клієнтів. Переважна більшість обраних банків у системі ризик-менеджменту приділяє достатньо уваги саме комплаєнс-ризиками.

серед обов'язкових напрямів діяльності у сфері комплаєнс-ризик-менеджменту відзначено:

1) організація контролю за дотриманням банком вимог законодавства, внутрішніх документів, норм, дія яких поширюється на банк;

2) запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

3) запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, попередження посадових зловживань;

4) аналіз та підготовка висновків щодо комплаєнс-ризиків, який притаманний новим продуктам та значним змінам у діяльності банківської установи, тощо.

Таким чином, безперечним є необхідність комплаєнсу в системі ризик-менеджменту банку, що постає інтегральною та невід'ємною частиною механізму управління ризиками, спрямованою на забезпечення відповідності діяльності банку законодавчим і стандартизаційним вимогам. Саме завдяки розробці необхідних для внутрішнього контролю банку документів, а також затвердженню й упровадженню в діяльність банку стратегії попередження ризиків досягається найбільший ефект від проведення ризик-менеджменту.

Список використаних джерел

1. Омельчук Я. А. Основні принципи організації ефективної системи комплаєнс-контролю та проблеми їх впровадження у банках України. Фінансовий простір. 2018. № 1. С. 83-90.

2. Ключко Л. А. Фінансовий моніторинг та комплаєнс-контроль в банках. Финансы, учет, банки. 2014. № 1(20). С.154-160.